WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)
z dnia 13 grudnia 2007 r.*

W sprawie C-408/06

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesfinanzhof (Niemcy) postanowieniem z dnia 13 lipca 2006 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 5 października 2006 r., w postępowaniu:

Landesanstalt für Landwirtschaft

przeciwko

Franzowi Götzowi

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Rosas, prezes izby, U. Lõhmus, J. Klučka, P. Lindh i A. Arabadjiev (sprawozdawca), sędziowie,

* Język postępowania: niemiecki.

rzecznik generalny: M. Poiares Maduro,
sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 19 września 2007 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Landesanstalt für Landwirtschaft przez P. Gorskiego oraz N. Vogla, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu F. Götza przez H. Zaischa, Steuerberater,

— w imieniu rządu niemieckiego przez M. Lummę oraz C. Blaschkego, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez T. Harris, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez P. Harrisa, barrister,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez D. Triantafyllou, działającego w charakterze pełnomocnika,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych — wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku (Dz.U. L 145, str. 1), zmienionej dyrektywą Rady 2001/4/WE z dnia 19 stycznia 2001 r. (Dz.U. L 22, str. 17, zwanej dalej „szóstą dyrektywą"), a także pkt 7 i 12 załącznika D do tejże dyrektywy.

2 Niniejszy wniosek został złożony w ramach sporu pomiędzy Landesanstalt für Landwirtschaft (regionalnym urzędem rolniczym zwanym dalej „Landesanstalt") a F. Götzem w przedmiocie faktury dotyczącej sprzedaży ilości referencyjnej dla dostaw mleka krowiego (zwanej dalej „ilością referencyjną dla dostaw") wystawionej przez Landesanstalt bez odrębnego wykazania podatku od wartości dodanej (zwanego dalej „podatkiem VAT").

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Artykuł 4 szóstej dyrektywy stanowi:

„1. »Podatnikiem« jest każda osoba wykonująca samodzielnie i niezależnie od miejsca zamieszkania [od jej miejsca] działalność gospodarczą określoną w ust. 2, bez względu na cel czy też rezultaty takiej działalności.

2. Działalność gospodarcza określona w ust. 1 obejmuje wszelką działalność producentów, handlowców i osób świadczących usługi włącznie z górnictwem, działalnością rolniczą i wykonywaniem wolnych zawodów [lub zawodów podobnych]. Za działalność gospodarczą uznaje się również wykorzystywanie, w sposób ciągły, własności dóbr materialnych lub niematerialnych do celów zarobkowych [wykorzystywanie własności dóbr materialnych lub niematerialnych celem stałego osiągania zysku].

[…]

5. Krajowe, regionalne i lokalne organy władzy i inne instytucje [podmioty] prawa publicznego nie są uważane za podatników w związku z działalnością, któr[ą] podejmują, i transakcjami, które zawierają jako władze publiczne [organy władzy publicznej], nawet jeśli pobierają należności, opłaty, składki lub inne płatności w związku z taką działalnością lub transakcjami.

Jednakże jeżeli podejmują one taką działalność i dokonują takich transakcji, są uważane za podatników w odniesieniu do tej działalności lub transakcji, w przypadku gdy wykluczenie ich z kategorii podatników prowadziłoby do znaczącego zakłócenia konkurencji.

W każdym przypadku organy [podmioty] te są uważane za podatników w związku z rodzajami działalności wymienionymi w załączniku D, chyba że są prowadzone na tak niewielką skalę, iż są bez znaczenia.

Państwa członkowskie mogą uznać działalność tych organów, zwolnioną na podstawie art. 13 lub 28, za działalność, którą organy te podejmują jako władza publiczna [jako organy władzy publicznej]".

4 Czynności wymienione w pkt 7 i 12 załącznika D do szóstej dyrektywy to odpowiednio: „[t]ransakcje zawierane przez rolne agencje skupu interwencyjnego w stosunku do produktów rolnych dokonywane zgodnie z rozporządzeniami o wspólnej organizacji rynku w odniesieniu do tych produktów" oraz „[p]rowadzenie sklepów dla personelu, spółdzielni i stołówek dla pracowników przemysłu i podobnych instytucji".

5 Na koniec należy wskazać, że spór przed sądem krajowym toczy się na tle przepisów rozporządzenia Rady (EWG) nr 3950/92 z dnia 28 grudnia 1992 r. ustanawiającego dodatkową opłatę wyrównawczą w sektorze mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. L 405, str. 1), zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 2028/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. (Dz.U. L 313, str. 3, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 3950/92").

Uregulowania krajowe

Ustawa wprowadzająca wspólną organizację rynku

6 Gesetz zur Durchführung der gemeinsamen Marktorganisationen (ustawa wprowadzająca wspólną organizację rynku, BGBl. 1995 I, str. 1147) w art. 8 ust. 1 upoważnia do określenia w drodze rozporządzenia między innymi szczegółowych zasad przenoszenia ilości referencyjnych dla dostaw.

Rozporządzenie w sprawie opłat dodatkowych

7 Zusatzabgabenverordnung z dnia 12 stycznia 2000 r. (rozporządzenie w sprawie opłat dodatkowych, BGBl. 2000 I, str. 27, zwane dalej „ZAV") w brzmieniu obowiązującym w stanie faktycznym sprawy przed sądem krajowym zawiera między innymi następujące przepisy:

„Artykuł 7 — Zmiana systemu przenoszenia

(1) […] Ilości referencyjne dla dostaw mogą być przenoszone niezależnie od gruntu zgodnie z ust. 2 i 3 oraz art. 8–11 […].

Artykuł 8 — Regulowane odpłatne przeniesienie ilości referencyjnych dla dostaw

(1) Poza przypadkami określonymi w art. 7 ust. 2 i 3, przypadkami dziedziczenia w rozumieniu art. 7 ust. 1 zdanie drugie oraz przypadkami określonymi w art. 12 ust. 3 przeniesienia ilości referencyjnych dla dostaw zgodnie z art. 7 ust. 1 zdanie drugie dokonują agencje sprzedaży, zgodnie z ust. 3 i art. 9–11, w dniach 1 kwietnia, 1 lipca lub 30 października każdego roku kalendarzowego […].

(2) Agencje sprzedaży powoływane są przez landy. Co najmniej jedna agencja jest właściwa dla każdego landu; działalność jednej agencji może obejmować terytorium kilku landów. Prowadzenie agencji sprzedaży można powierzać podmiotom prawa prywatnego w ramach uprawnień dyskrecjonalnych, gdy

1. podmioty te lub podmioty je tworzące są reprezentatywnymi rolniczymi związkami lub organizacjami zawodowymi

2. nie ma wątpliwości co do ich wiarygodności i kwalifikacji.

[…]

(3) Przeniesienie ilości referencyjnych dla dostaw może następować tylko w obrębie obszarów określonych w załączniku […].”

Ustawa o podatku obrotowym

8 Umsatzsteuergesetz 1999 (ustawa z 1999 r. o podatku obrotowym, BGBl. 1999 I, str. 1270, zwana dalej UStG), w brzmieniu obowiązującym w stanie faktycznym sprawy przed sądem krajowym, w art. 14 ust. 1 stanowi, że „przedsiębiorca dokonujący dostaw lub świadczący usługi podlegające opodatkowaniu zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 1 jest uprawniony, a na żądanie drugiej strony — w zakresie, w jakim dokonuje czynności z innym przedsiębiorcą na rzecz jego przedsiębiorstwa — jest zobowiązany do wystawiania faktur, w których odrębnie wykazana jest kwota podatku”. Artykuł 2

ust. 3 tej ustawy przewiduje, że osoby prawne prawa publicznego mogą wykonywać działalność przemysłową, handlową lub zawodową tylko w ramach należących do nich zakładów przemysłowych lub handlowych albo gospodarstw rolnych i leśnych.

Uregulowania prawne dotyczące Landesanstalt

9 Landesanstalt, będący następcą prawnym Landesanstalt für Ernährung (regionalnego urzędu do spraw żywności), został utworzony na podstawie art. 8 ust. 2 ZAV. Prowadzi on jedyną agencję sprzedaży kwot mlecznych utworzoną na terytorium landu Bawarii, jako organ prawa publicznego w tym landzie.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

10 Spór przed sądem krajowym toczy się pomiędzy bawarskim rolnikiem F. Götzem a Landesanstalt. W celu zmniejszenia nadwyżek mleka krowiego Landesanstalt zebrał wnioski różnych producentów, aby stwierdzić, którzy spośród nich chcą zbyć ilości referencyjne dla dostaw, a którzy chcą je nabyć. Polityka ta miała oparcie w przepisach rozporządzenia nr 3950/92 ustanawiającego dodatkową opłatę pobieraną od producentów mleka, którzy dostarczali ilości mleka przekraczające określony próg.

11 System zastosowany przez Landesanstalt w 2001 r. przedstawiał się następująco: producenci zwani „oferentami" składali w agencji sprzedaży kwot mlecznych pisemne oferty przeniesienia ilości referencyjnej dla dostaw, na dany dzień, określając żądaną

cenę. W tych samych dniach producenci zwani „nabywcami" dokonywali analogicznego procesu, składając pisemne oferty nabycia określonej ilości referencyjnej dla dostaw po oczekiwanej cenie. Zadaniem agencji sprzedaży kwot mlecznych było najpierw zestawienie ofert zbycia i nabycia i określenie ceny równowagi rynkowej w celu przybliżonego zrównoważenia cen obu stron. W razie konieczności proponowane ceny były zmniejszane. Następnie agencja przeznaczała 5% oferowanych ilości referencyjnych dla dostaw na poczet rezerwy krajowej, a później — zgodnie z zasadami opisanymi szczegółowo przez sąd krajowy, z których wynika między innymi, że bezpośrednio na rzecz agencji sprzedaży kwot mlecznych dokonywane były wpłaty — przystępowała do przydzielania pozostałych ilości referencyjnych dla dostaw i do dokonywania wypłat.

12 F. Götz, producent mleka i właściciel gospodarstwa rolnego w Bawarii, chciał nabyć w 2001 r. ilość referencyjną dla dostaw w wysokości 16 500 kg po cenie nie wyższej niż 2 DEM za kg. W dniu 3 kwietnia 2001 r. Landesanstalt poinformował zainteresowanego, że jego oferta nabycia została przyjęta w dniu 1 kwietnia 2001 r. po cenie równowagi wynoszącej 1,58 DEM za kg. Wystawił on następnie na nazwisko F. Götza fakturę bez odrębnego wskazania podatku VAT. Zainteresowany, którego czynności podlegały opodatkowaniu na mocy UStG, wniósł odwołanie do Landesanstalt w celu uzyskania faktury wykazującej odrębnie podatek VAT. Decyzją z dnia 29 sierpnia 2001 r. Landesanstalt oddalił odwołanie, powołując się na swój status organu władzy publicznej i na fakt, że działał jedynie w roli pośrednika.

13 F. Götz wniósł sprawę do Finanzgericht München, który przyznał mu rację, uznając, że w świetle przepisów UStG Landesanstalt działał jako przedsiębiorca w swoim własnym imieniu. Landesanstalt odwołał się do Bundesfinanzhof, który postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy utworzona przez kraj związkowy »agencja sprzedaży kwot mlecznych« (»Milchquoten-Verkaufsstelle«) dokonująca odpłatnie przeniesienia ilości referencyjnych dla dostaw na producentów mleka jest:

a) rolną agencją skupu interwencyjnego w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci [szóstej dyrektywy] w związku z pkt 7 załącznika D [do niej], zawierającą transakcje w stosunku do produktów rolnych dokonywane zgodnie z rozporządzeniami o wspólnej organizacji rynku w odniesieniu do tych produktów, lub

b) sklepem dla personelu (»Verkaufsstelle«) w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci [szóstej dyrektywy] w związku z pkt 12 załącznika D [do niej]?

2) W przypadku udzielenia przeczącej odpowiedzi na pytanie pierwsze:

a) Czy w okolicznościach takich jak w postępowaniu przed sądem krajowym, to jest gdy w państwie członkowskim w odpłatnym przenoszeniu ilości referencyjnych dla dostaw pośredniczą zarówno państwowe, jak i prywatne »agencje sprzedaży kwot mlecznych«, przy dokonywaniu oceny, czy wykluczenie »agencji sprzedaży kwot mlecznych« prowadzonej przez podmiot prawa publicznego z kategorii podatników prowadziłoby do »znaczącego zakłócenia konkurencji« w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit drugi [szóstej dyrektywy], rynkiem właściwym geograficznie jest obszar wyznaczony dla dokonywania tego przeniesienia przez państwo członkowskie?

b) Czy dokonując oceny, czy wykluczenie państwowej »agencji sprzedaży kwot mlecznych« z kategorii podatników prowadziłoby do »znaczącego zakłócenia konkurencji«, należy odnieść się jedynie do zwykłego przypadku przeniesienia — niezależnie od gruntu (poprzez agencję sprzedaży), czy też należy uwzględnić także inne rodzaje przeniesienia — niezależnie od gruntu (przez rolników będących podatnikami), mimo że są to tylko wyjątkowe przypadki?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

14 Na wstępie należy podnieść, że oba pytania zadane przez Bundesfinanzhof opierają się na założeniu, iż działalność polegająca na odpłatnym przenoszeniu ilości referencyjnych dla dostaw objęta jest zakresem zastosowania szóstej dyrektywy. Zarówno pytanie pierwsze, dotyczące możliwego opodatkowania z mocy prawa skarżącego w postępowaniu przed sądem krajowym na gruncie załącznika D do szóstej dyrektywy, jak i obie części pytania drugiego dotyczącego określenia „znaczącego zakłócenia konkurencji" mogącego być wynikiem ewentualnego braku opodatkowania Landesanstalt jako organu władzy publicznej na podstawie art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy zakładają bowiem, że działalność wykonywana przez agencje sprzedaży kwot mlecznych, niezależnie od tego, czy mają one status organu władzy publicznej, czy podmiotu prawa prywatnego, mieści się zakresie regulacji szóstej dyrektywy.

15 Jednak o ile art. 4 szóstej dyrektywy zakreśla bardzo szeroko zakres zastosowania podatku VAT, o tyle przepisem tym objęta jest wyłącznie działalność o charakterze

gospodarczym (zob. podobnie wyroki z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawie C-306/94 Régie dauphinoise, Rec. str. I-3695, pkt 15 oraz z dnia 26 maja 2005 r. w sprawie C-465/03 Kretztechnik, Zb.Orz. str. I-4357, pkt 18). Zastosowanie art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy zakłada uprzednie stwierdzenie, że rozważana działalność ma charakter gospodarczy (wyrok z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie C-284/04 T-Mobile Austria i in., Zb.Orz. str. I-5189, pkt 48).

16 Przed udzieleniem odpowiedzi na zadane pytania należy zatem określić, czy działalność polegająca na odpłatnym przenoszeniu ilości referencyjnych dla dostaw rzeczywiście stanowi działalność gospodarczą.

17 Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pojęcie działalności gospodarczej ma charakter obiektywny, co oznacza, że działalność tę ocenia się per se, niezależnie od jej celów lub rezultatów (wyroki z dnia 26 marca 1987 r. w sprawie 235/85 Komisja przeciwko Niderlandom, Rec. str. 1471, pkt 8 oraz z dnia 21 lutego 2006 r. w sprawie C-223/03 University of Huddersfield, Zb.Orz. str. I-1751, pkt 47).

18 Działalność gospodarcza zdefiniowana jest w art. 4 ust. 2 szóstej dyrektywy jako obejmująca wszelką działalność producentów, handlowców i osób świadczących usługi, a w szczególności wykorzystywanie własności dóbr materialnych lub niematerialnych celem stałego osiągania zysku (ww. wyroki w sprawach Régie dauphinoise, pkt 15 oraz T-Mobile Austria i in., pkt 33). Te ostatnie kryteria, dotyczące stałego charakteru działalności i osiąganych z niej zysków, zostały uznane przez orzecznictwo jako mające znaczenie nie tylko w odniesieniu do wykorzystywania dóbr, lecz w odniesieniu do wszystkich czynności, których dotyczy art. 4 ust. 2 szóstej dyrektywy. Określona działalność jest więc uznawana za gospodarczą, jeżeli ma charakter stały i jest wykonywana w zamian za wynagrodzenie otrzymywane przez osobę, która ją wykonuje (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Niderlandom, pkt 9 i 15).

19 W tej kwestii należy podnieść, że działalność, której dotyczy sprawa przed sądem krajowym, polega na gromadzeniu, w danym roku produkcyjnym, informacji o planach producentów mleka w celu umożliwienia tym spośród nich, którzy przewidują wyprodukowanie ilości poniżej obowiązujących ich progów, zbycia ilości referencyjnych dla dostaw, których nie zamierzają wykorzystać, oraz w celu umożliwienia tym, którzy — przeciwnie — mają zamiar przekroczyć te progi, nabycia odpowiednich ilości referencyjnych dla dostaw, bez konieczności zapłaty dodatkowej opłaty przewidzianej w rozporządzeniu nr 3950/92. Działalność ta obejmuje również równoważenie popytu i podaży przez ustalanie ceny równowagi, przejmowanie zbytych ilości referencyjnych dla dostaw i przydzielanie ich nabywcom oraz przyjmowanie, a następnie wypłacanie uzgodnionych kwot z tytułu przeniesienia tych ilości referencyjnych. Wynika z tego, że omawianą działalność na gruncie szóstej dyrektywy należy oceniać jako świadczenie usług, dzięki którym składane przez producentów mleka oferty zbycia i nabycia są zestawiane, co pozwala na ustalenie ceny równowagi rynkowej. W konsekwencji, w odróżnieniu od działalności będącej przedmiotem powołanej powyżej sprawy T-Mobile Austria i in. (pkt 43), nie wydaje się, by działalność będąca przedmiotem sprawy toczącej się przed sądem krajowym nie mogła być, co do zasady, wykonywana przez podmioty gospodarcze.

20 W tych okolicznościach do sądu krajowego należy zbadanie, czy zgodnie z tym, co powiedziano w pkt 18 niniejszego wyroku, działalność, której dotyczy tocząca się przed nimi sprawa, ma charakter stały i jest wykonywana w zamian za wynagrodzenie, uwzględniając szczegółowe zasady, według których działalność ta była zorganizowana w Niemczech w 2001 r.

21 Do sądu tego należeć będzie również ewentualnie ustalenie, czy agencje sprzedaży kwot mlecznych prowadzą omawianą działalność w celu uzyskania wynagrodzenia (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Régie dauphinoise, pkt 15), biorąc pod uwagę fakt, że pobieranie opłaty nie może samo w sobie przesądzić o gospodarczym charakterze danej działalności (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie T-Mobile Austria i in., pkt 45 oraz przywołane tam orzecznictwo).

22 W sytuacji gdyby sąd krajowy stwierdził, że nie zostały spełnione oba kryteria uznania działalności, której dotyczy tocząca się przed nim sprawa, za działalność

gospodarczą, to znaczy kryterium stałego charakteru i otrzymywania wynagrodzenia z tytułu tej działalności, nie powinna być ona traktowana, w okolicznościach jej wykonywania w Niemczech w 2001 r., za działalność gospodarczą, a w konsekwencji nie będzie objęta zakresem zastosowania szóstej dyrektywy.

23 Jednakże jeśli sąd krajowy stwierdzi, że oba kryteria przywołane w punkcie poprzedzającym zostały spełnione, to na postawione przez niego pytania należy odpowiedzieć w sposób następujący.

W przedmiocie pierwszego pytania

24 Zwracając się z pierwszym pytaniem, sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy agencja sprzedaży kwot mlecznych jest rolną agencją skupu interwencyjnego w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci szóstej dyrektywy w związku z pkt 7 załącznika D do niej, czy też sklepem dla personelu w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci szóstej dyrektywy w związku z pkt 12 załącznika D do niej.

W przedmiocie statusu rolnej agencji skupu interwencyjnego

25 Jeśli chodzi o kwestię, czy agencja sprzedaży kwot mlecznych jest rolną agencją skupu interwencyjnego dokonującą transakcji podlegających opodatkowaniu na mocy pkt 7 załącznika D do szóstej dyrektywy, to należy przypomnieć, że chodzi tu o takie transakcje rolnych agencji skupu interwencyjnego, które dotyczą produktów rolnych i są dokonywane zgodnie z rozporządzeniami o wspólnej organizacji rynku w odniesieniu do tych produktów.

26 O ile w niniejszym przypadku nie ma wątpliwości, że agencja sprzedaży kwot mlecznych utworzona przez Landesanstalt działa w sektorze mleka na podstawie rozporządzenia dotyczącego wspólnej organizacji rynku, to trzeba zauważyć, że jej działania nie dotyczą mleka, lecz ilości referencyjnych dla dostaw. Nie chodzi więc tu o produkty rolne w rozumieniu pkt 7 załącznika D do szóstej dyrektywy. Ponadto zadania agencji sprzedaży kwot mlecznych różnią się znacznie od zadań rolnej agencji skupu interwencyjnego, które sprowadzają się do nabywania i odsprzedaży samych produktów rolnych, co może być przedmiotem działalności wszelkich podmiotów gospodarczych. Działalność ta może w szczególności polegać na gromadzeniu zapasów, jak to ma miejsce na przykład w sektorze zbóż (zob. wyrok z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie C-334/01 Glencore Grain Rotterdam, Rec. str. I-6769). Zasada opodatkowania z mocy prawa, na której opiera się załącznik D do szóstej dyrektywy, wyklucza więc ze swego zakresu zastosowania działalność polegającą na rozdzielaniu kwot mlecznych pomiędzy producentów, ponieważ gromadzenie ofert tychże producentów nie stanowi nabywania i odsprzedaży produktów rolnych na rynku.

27 Agencja sprzedaży kwot mlecznych prowadzona przez Landesanstalt nie jest więc rolną agencją skupu interwencyjnego.

W przedmiocie statusu sklepu dla personelu

28 Ponieważ w nazwie agencji sprzedaży kwot mlecznych, której dotyczy sprawa przed sądem krajowym, występuje określenie Verkaufsstelle, pojawia się kwestia, czy agencja ta jest Verkaufsstelle (sklepem dla personelu) w rozumieniu pkt 12 załącznika D do szóstej dyrektywy.

29 W tym zakresie należy przypomnieć, że przepisy wspólnotowe powinny być interpretowane i stosowane w sposób jednolity, z uwzględnieniem wersji występujących we wszystkich językach Wspólnoty Europejskiej (zob. wyroki z dnia 7 grudnia 1995 r. w sprawie C-449/93 Rockfon, Rec. str. I-4291, pkt 28, z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-296/95 EMU Tabac i in., Rec. str. I-1605, pkt 36 oraz z dnia 8 grudnia 2005 r. w sprawie C-280/04 Jyske Finans, Zb.Orz. str. I-10683, pkt 31).

30 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sformułowanie użyte w jednej z wersji językowych danego przepisu nie może stanowić wyłącznej podstawy wykładni tego przepisu i nie można mu przypisać w tym względzie charakteru priorytetowego w stosunku do pozostałych wersji językowych. Takie stanowisko byłoby bowiem niezgodne z wymogiem jednolitego stosowania prawa wspólnotowego (zob. wyrok z dnia 12 listopada 1998 r. w sprawie C-149/97 Institute of the Motor Industry, Rec. str. I-7053, pkt 16).

31 W przypadku wystąpienia rozbieżności między różnymi wersjami językowymi tekstu wspólnotowego dany przepis należy interpretować z uwzględnieniem ogólnej systematyki i celu uregulowania, którego jest częścią (wyroki z dnia 9 marca 2000 r. w sprawie C-437/97 EKW i Wein & Co, Rec. str. I-1157, pkt 42 i z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie C-1/02 Borgmann, Rec. str. I-3219, pkt 25).

32 Tak ogólnego znaczenia, jakie ma niemieckie słowo „Verkaufsstelle" (punkt sprzedaży), nie ma na przykład we francuskiej wersji językowej pkt 12 załącznika D do szóstej dyrektywy słowo „économat", ani też słowo użyte w wersji angielskiej („staff shops") lub hiszpańskiej („economatos") czy włoskiej („spacci"). Tego

rodzaju przykładowe porównanie pozwala stwierdzić, że pojęcie sklepu dla personelu w rozumieniu pkt 12 załącznika D obejmuje podmioty, których zadaniem jest sprzedaż różnych produktów i towarów pracownikom przedsiębiorstwa lub organów administracji. Nie jest to przedmiotem działalności agencji sprzedaży kwot mlecznych, której dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, ponieważ jej zadaniem jest doprowadzenie do równego rozkładu ilości referencyjnych dla dostaw w ramach sprawowania nad nimi ich kontroli, w jak najlepszym interesie każdego producenta.

33 Zatem z kontekstu, systematyki i celów szóstej dyrektywy wynika, że agencja sprzedaży kwot mlecznych prowadzona przez Landesanstalt nie może być traktowana jako sklep dla personelu w rozumieniu pkt 12 załącznika D do szóstej dyrektywy.

34 Wobec powyższego na pierwsze z zadanych pytań należy odpowiedzieć, że agencja sprzedaży kwot mlecznych nie jest ani rolną agencją skupu interwencyjnego w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci szóstej dyrektywy w związku z pkt 7 załącznika D do niej, ani sklepem dla personelu w rozumieniu powołanego art. 4 ust. 5 akapit trzeci w związku z pkt 12 załącznika D do tejże dyrektywy.

W przedmiocie drugiego pytania

35 Zadając drugie pytanie, sąd krajowy zwraca się do Trybunału o wyjaśnienie, czy obszar wyznaczony przez państwo członkowskie do dokonywania przenoszenia ilości referencyjnych dla dostaw (zwany dalej „obszarem przenoszenia") stanowi

rynek geograficzny, dla celów analizy kwestii, czy brak opodatkowania agencji sprzedaży kwot mlecznych należących do podmiotów prawa publicznego prowadziłby do znaczącego zakłócenia konkurencji w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit drugi szóstej dyrektywy i czy przy dokonywaniu tej analizy należy uwzględniać tylko zwykły przypadek przeniesienia ilości referencyjnych dla dostaw, czy też należy również uwzględniać wszystkie pozostałe przypadki ich przenoszenia niezależnie od gruntu.

Uwagi przedstawione Trybunałowi

36 Landesanstalt jest zdania, że istotnym rynkiem geograficznym w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit drugi szóstej dyrektywy jest obszar przenoszenia wyznaczony przez państwo członkowskie. Uważa on, że pod uwagę należy brać wyłącznie zwykły przypadek przeniesienia niezależnie od gruntu.

37 Zdaniem F. Götza istotnym rynkiem geograficznym nie jest obszar przenoszenia objęty właściwością podmiotu prawa publicznego, którego dotyczy sprawa przed sądem krajowym, lecz wszystkie obszary przenoszenia określone przez państwo członkowskie. Ponadto jego zdaniem należy brać pod uwagę nie tylko zwykły przypadek przeniesienia ilości referencyjnych dla dostaw, lecz również pozostałe przypadki przenoszenia niezależnie od gruntu.

38 Rząd niemiecki twierdzi, że po pierwsze państwowe agencje sprzedaży kwot mlecznych nie podlegają podatkowi VAT, po drugie, że właściwym rynkiem geograficznym jest obszar przenoszenia określony przez państwo członkowskie, a po trzecie, że nie ma żadnej potencjalnej konkurencji pomiędzy poszczególnymi agencjami sprze-

daży kwot mlecznych. Rząd ten zajmuje takie samo stanowisko jak Landesanstalt w przedmiocie drugiej części drugiego pytania prejudycjalnego.

39 Rząd Zjednoczonego Królestwa podnosi, że w okolicznościach takich jak w sprawie przed sądem krajowym popyt lub podaż nie mogą występować poza geograficznymi granicami danego obszaru przenoszenia ani wywoływać skutku w ramach tego obszaru. Dlatego też każdy obszar przenoszenia jest odrębnym rynkiem geograficznym. Rząd ten nie przedstawia uwag dotyczących drugiej części drugiego z zadanych pytań.

40 Wreszcie Komisja uważa, że właściwy rynek geograficzny odpowiada obszarowi przenoszenia określonemu przez państwo członkowskie. Ponadto jej zdaniem należy brać pod uwagę nie tylko przypadek przeniesienia ilości referencyjnych dla dostaw niezależnie od gruntu dokonywanego przez publiczną agencję sprzedaży kwot mlecznych, lecz wszystkie przypadki takiego przeniesienia z uwzględnieniem możliwości odliczenia zapłaconego należnego podatku VAT przez nabywców świadczeń konkurencyjnych.

Odpowiedź Trybunału

41 Na wstępie należy podkreślić, że art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy przewiduje zwolnienie na rzecz podmiotów prawa publicznego działających w charakterze organów władzy publicznej, przy czym oba te warunki muszą zostać spełnione łącznie (zob. podobnie wyrok z dnia 11 lipca 1985 r. w sprawie 107/84 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. str. 2655 oraz ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Niderlandom, pkt 20 i 21).

42 Wynika z tego, że oceny, czy brak opodatkowania może prowadzić do znaczącego zakłócenia konkurencji, należy dokonywać w celu zapewnienia neutralności podatku VAT tylko w sytuacji, w której podmiot publiczny działa w ramach wykonywania kompetencji organów władzy publicznej

43 Zakładając, że Landesanstalt działa w ramach wykonywania kompetencji organu władzy publicznej, należy stwierdzić, że z akt przedstawionych Trybunałowi oraz z uwag przedstawionych na rozprawie wynika, iż przeniesienie ilości referencyjnych dla dostaw nie może być dokonane przez inne podmioty niż agencje sprzedaży kwot mlecznych.

44 Z dokumentów przedstawionych przez sąd krajowy wynika bowiem, że regulowane odpłatne przeniesienie w rozumieniu art. 8 ZAV może być dokonane wyłącznie przez publiczną lub prywatną agencję sprzedaży kwot mlecznych. Chociaż art. 8 ust. 2 ZAV przewiduje, że jedna agencja sprzedaży kwot mlecznych może działać na terytorium kilku landów oraz odwrotnie, że w jednym landzie może działać kilka agencji sprzedaży kwot mlecznych, to rozwiązanie takie ma jedynie na celu uwzględnienie różnic występujących pomiędzy poszczególnymi landami, zarówno co do ich powierzchni, jak i ilości producentów mleka działających na ich terytorium. Jednak nie zmienia to faktu, że na danym obszarze przenoszenia podmioty prywatne będące podatnikami podatku VAT nie mogą dokonywać przenoszenia ilości referencyjnych dla dostaw. Ponadto z art. 8 ust. 3 ZAV wynika, że ilości referencyjne dla dostaw mogą być przenoszone wyłącznie na określonych obszarach przenoszenia. Na danym obszarze przenoszenia nie występuje zatem konkurencja w rozumieniu art. 4 ust. 5

szóstej dyrektywy; obszar ten jest właściwym rynkiem geograficznym dla celów ustalenia występowania znaczącego zakłócenia konkurencji.

45 Jeśli chodzi o inne przypadki przenoszenia, wymienione w art. 8 ust. 1 ZAV, w których nie uczestniczą agencje sprzedaży kwot mlecznych, to należy podnieść, jak to zostało przypomniane na rozprawie, że mają one miejsce w bardzo szczególnych okolicznościach. Są to w między innymi przypadki przeniesienia ilości referencyjnych dla dostaw związane z dziedziczeniem, zawarciem związku małżeńskiego lub zbyciem gospodarstwa, które nie są czynnościami o charakterze gospodarczym, lecz które znajdują podstawę w zdarzeniach prawnych wywołujących przeniesienie ilości referencyjnych dla dostaw jedynie jako skutek poboczny. Pomiędzy agencjami sprzedaży kwot mlecznych a producentami dokonującymi przeniesienia ilości referencyjnych dla dostaw w przypadkach objętych zakresem art. 8 ust. 1 ZAV nie ma więc żadnej konkurencji w rozumieniu art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy. Przypadki te są bowiem na tyle szczególne, że mało prawdopodobne wydaje się, by jakiś producent mleka zdecydował się spełnić przesłanki tego rodzaju przeniesienia — na przykład nabywając gospodarstwo rolne — tylko po to, aby pozyskać ilości referencyjne dla dostaw w inny sposób niż za pośrednictwem agencji sprzedaży kwot mlecznych.

46 Na drugie z zadanych pytań należy zatem odpowiedzieć, że nieopodatkowanie agencji sprzedaży kwot mlecznych w zakresie czynności, które wykonuje, lub działalności, którą prowadzi w charakterze organu władzy publicznej w rozumieniu art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy, nie może wywoływać znaczącego zakłócenia konkurencji ze względu na okoliczność, że agencja ta nie styka się — w sytuacji takiej jak rozpatrywana w sprawie przed sądem krajowym — z podmiotami prywatnymi świadczącymi usługi pozostające w stosunku konkurencji z usługami publicznymi. Jako że stwierdzenie to odnosi się do wszystkich agencji sprzedaży kwot mlecznych działających na danym obszarze przenoszenia określonym przez państwo członkowskie, należy wskazać, iż obszar ten stanowi właściwy rynek geograficzny dla celów ustalenia, czy wystąpiło znaczące zakłócenie konkurencji.

W przedmiocie kosztów

47 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

1) **Agencja sprzedaży kwot mlecznych nie jest ani rolną agencją skupu interwencyjnego w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych — wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku, zmienionej dyrektywą Rady 2001/4/WE z dnia 19 stycznia 2001 r., w związku z pkt 7 załącznika D do niej, ani sklepem dla personelu w rozumieniu powołanego art. 4 ust. 5 akapit trzeci w związku z pkt 12 załącznika D do tejże dyrektywy.**

2) **Nieopodatkowanie agencji sprzedaży kwot mlecznych w zakresie czynności, które wykonuje, lub działalności, którą prowadzi w charakterze organu władzy publicznej w rozumieniu art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy 77/388, zmienionej dyrektywą 2001/4, nie może wywoływać znaczącego zakłócenia konkurencji ze względu na okoliczność, że agencja ta nie styka się — w sytuacji takiej jak**

rozpatrywana w sprawie przed sądem krajowym — z podmiotami prywatnymi świadczącymi usługi pozostające w stosunku konkurencji z usługami publicznymi. Jako że stwierdzenie to odnosi się do wszystkich agencji sprzedaży kwot mlecznych działających na danym obszarze przenoszenia określonym przez państwo członkowskie, należy wskazać, iż obszar ten stanowi właściwy rynek geograficzny dla celów ustalenia, czy wystąpiło znaczące zakłócenie konkurencji.

Podpisy